I. évfolyam. 2. szám. Kassa, 1875. január 12.

Megjelenik
minden kedden.

A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőhöz (főutcza, 77. sz.) intézendők.

Bérmentetlen leveleket nem fogadunk el.

Kéziratokat nem adunk vissza.

Előfizetési föltételek:
Egész évre . . . . 6 frt
Fél évre . . . . 3 „
Negyed évre . . . 1 „ 50 kr.

Hirdetések dija:
öt hasábos petit sor . . . . 5 kr.
Nyilttér:
három hasábos petit sor . 15 kr.

KASSA és VIDÉKE

Vegyes tartalmu hetilap.

Az előfizetési pénzek és hirdetési dijak,
általában a lap anyagi részét illető közlemények a kiadó-hivatalhoz (Pannonia könyvnyomda és kiadó-részvénytársaság) intézendők.

Hirdetményeket elfogad:
Haasenstein és Vogler Budapesten, Bécsben, Berlinben, Münchenben, majnai Frankfurtban, Stuttgartban, Hamburgban és Bernben. *Mosse Rudolf* Bécsben, Prágában, Münchenben, Hamburgban, Nürnbergben, majnai Frankfurtban, Strassburgban, Berlinben, Zürichben, Boroszlóban és Nürnbergben. *Lang L.* nemzetközi hirdetési irodája Budapesten. *A délnémet hirl. iroda* Stuttgartban. *A Jägerfele könyekereskedés* Frankfurtban. *Schlotte E.* Bremában. *Fort Jenő* Lipcsében.

Előfizetési felhivás
a
„Kassa és Vidéke"
cimü vegyestartalmu hetilapra.

Előfizetési ár:

Egy évre . . .	6.— frt.
Félévre . . .	3.— „
Negyedévre . .	1.50 „

Az előfizetési pénzek lapunk kiadóhivatalába („Pannonia"-könyvnyomda és kiadó-részvénytársulat) intézendők.

Kelt **Kassán**, 1874. évi december 9-én.

A „Pannonia"-könyvnyomdatársulat kiadó. Dr. Rössler István, laptulajdonos és felelős szerkesztő.

Köreinkben megvan-e a társadalmi rend biztos alapja?

Azt állitottuk előbbi cikkünkben, hogy a társadalmi morál biztosítva csak ott van; a társadalmi rend megvalósítva csak oly körökben található föl, melyek- és melynek tagjai tudomással bírnak összes magán- és állami kötelmeik egész mivoltáról és egyszersmind megvan bennök a férfias elszántság s elhatározott készség azok mindegyikének pontos, és lelkiismeretesen szigorú betöltésére.

A társadalmi morál és társadalmi rend alapja tehát két tényezőnek szükségképi összetalálkozásán, egyesülésén fordul meg a végett, hogy megalkossa lehetőségét a társadalmi rend, vagyis összes kötelmeink rendszere valóságos megtestesitésének.

E két tényező mindegyike bizonyos fejlettséget, müveltséget tételez föl, sőt az első tényező maga is, mint már e müveltség kiegészitő része jelenkezik; abban keresendő, anélkül nem található: míg a másik tényező nem annyira maga e müveltség alkotó eleme — ugy, mintha anélkül e müveltség talán képzelhető sem volna, koránsem! mert hiszen fájdalom, hogy ugy van, de hány müveltnek tartott, kikiáltott ember van, kiben a jellem igen ingatag, ugy szólván semmi lábon sem áll, mert nincs is, — mint inkább az a valódi elme- és szivképzettségnek legdrágább gyümölcse, legszebb eredménye, legméltatandóbb, legbecsesebb gyöngye! Igen, a müveltség csak akkor valódi, ha ész és szív az erkölcsi világrend igényeinek megfelelően karöltve tudja forgatni az élet kerekét s az ész ki tudja fejteni a szív fölött a jótékony uralmat, melyet az élet-bölcseség magasztos nevével tisztelt és tisztel meg az emberiség még napjainkban is; a szív pedig a tavaszi nap sugaraihoz mérhető melegséggel hatja át az észt, hogy az a jót mindenütt és mindenben jónak s a célrahivatottságot s önállóságot másokban is oly magasztosnak tüntesse föl s megvesztegethetlenül annak tartsa, elannyira, hogy inkább talán önmaga türjön valamit, önmaga szenvedjen valami korlátoztatást, mintsem az önállóságot másokban tiszteletlenséggel megsérteni tudná.

Hogy e tényezők közől kivált az elsőnek t. i. a tudatnak kötelmeink egész összegéről, azok alapos ismeretének köre, a társadalom mivolta- és viszonyaihoz képest, nemkülönben az ismeretek, fogalmak és eszmék mennyisége, minősége szerént majd szükebb, majd tágasabb lehet s igy e részben, de sőt lényegében is változó. — ki tagadhatná, ha egyszer már a müveltség, mint a társadalmiság visszaverődése fölött komolyabban gondolkodott vala?! Nem igy áll a dolog a másik tényezőre nézve. Ez lényegében mindig ugyanaz marad. Csökkenhet, nagyobbodhatik, de azért mindig csak erő és erő, azaz „akarat marad, mely előbb vagy utóbb de borostyánt arat." S általában arra kell törekednie minden polgárosultságnak, hogy az egyesek szivében ez erőt, ez akaratot ápolja, fejleszsze, mert csak ez azon emeltyű, mely népeket s nemzeteket, államokat s társadalmakat a közjólét s közboldogság magaslatára fölsegiteni képes...

Hazánk azelőtt boldogabb ország volt. Miért? Mert a jelzett erő az államalkotó népelem zömében nagyobb mértékben megvala. A nemzetközi érintkezés nehezebb volta, az egyszerüség nem engedte oly vágyak és szenvedélyek fölburjánozását, melyek az egyéni hiuságot általánositva az önzést emelték volna egész cselekvőségünk főszabályává, minden eljárásunk delejtüjévé. Több gond fordittatott a szivnek, a kedélynek kiképezésére s a polgárosult államok sorában megszilárdulni, a magyar nevet valóban föntartani törekvő nemzetünknek — bár állapotaink, igaz, a közemberiség követelményeinek megfelelőek igen sok, a legtöbb irányban nem voltak, — nem volt oka a közjólét rovására megbánni ezen inkább a kedélyre fordított gondoskodásnak és neveltetésnek egyoldaluságát. Ez uton továbbhaladva s az értelmi képződésre is hovatovább nagyobb és nagyobb gondot fordítva, bizony biztosabban elértük volna közjólétünknek a tantalusi ételhez s italhoz hasonlító révpartját, s azon tisztelet folytán, melyet kivált a jellem okvetlenül kiérdemelni szokott, befolyásunk is nagyobb mértékben és szilárdabban nyugodott volna másnyelvü testvéreink fölött!

A francia forradalom által hirtelen megindított áramlat a többi európai nemzetek között a magyart is ez egyoldaluságból a másik szélsőségre ragadta. Mit neki a szív? Mit neki a kedély? Ész, ész a minden! Az ismeretek bekövetkezett chaosában megfeledkeztünk a jellem államtényezői fontosságáról s eljutottunk oda, hol elmondhatjuk, hogy: „jaj, ki emberekben bizik!"

Fényért, rangért, csillogásért, népszerüségért áruba bocsátjuk vallási, erkölcsi, politikai meggyőződésünket.

Uralkodni akarunk mindannyian, meg nem gondolva, hogy ott, hol erről van a szó, engedelmeskedni tudni is kell ám.

Magunk rontjuk le az uralom egyedüli biztositékát, a közigazgatási s igazságszolgáltatási, állami s hatósági közegek részéről a közbéke, jogrend és szabadság érdekében annyira szükséges tekintélyt annak csorbitása-, az ezen közegek személyesitői iránti kiméletnek demoralizáló hatásu sárbatiprása-, alaptalan mendemondák folytán való meghurcolásával.

A sajtót fölhasználjuk — nem egymás capacitatiójára, hanem arra, hogy egymást üssük, verjük, marjuk ahol és amiben lehet. Mintha egyesek, egész társadalmi körök elpusztitása, politikai lehetetlenitése alkalmas eszköz volnának a közjólét elémozditására!!!

Az ilyettevőket a törvény s igazság ellenében a társadalmi oltalom meg nem érdemlett paizsa alá fogadjuk, segitjük...

A helyett, hogy a vonzerőt, az összetartást kölcsönös kimélet által gyarapitanók, egymás becsületében való gázolás által keseritjük s idegenitjük el az egymásra utalt s a kölcsönös támogatásra s közremüködésre hivatott szivéket....

A helyett, hogy a vallási viszonosság elvének követelményeit a gyakorlati életbe ültetnők, türelmetlenkedünk s felekezeti szempontból szitjuk a közjóra oly kártékonyan ható felekezeti torzsalkodásokat....

Mig az élv minden fajára kijut az értékből, — adót fizetni, az elhagyatottabbak sorsán enyhiteni, közcélokra áldozni nem tudunk. Az adakozásban szükmarkuak, a törvények és mások kijátszásában, hogy saját élveinknek annál inkább engedjünk, bőkezüek, pazarok vagyunk.

Mindenki maga magát egy-egy kishatalomnak, a világ sarkpontjának képzeli, mintha minden csak érette s ő senkiért sem léteznék! s mig vallási kérdések körül oly hősies kardoskodást szeretünk fitogtatni, magunkra nézve mindenben csalhatatlanokul ámitjuk magunkat....

De talán elég is e kirivó szinezetekből! — Az egész könnyen összeállitható és levonható belőle a fölvetett kérdésre felelő tanulság.... „A kór csirája bennünk rejlik s gyógyszert is magunkban kell találnunk", ha t. i. népnevelési s egész oktatási ügyünkben a szív és ész, az értelem és jellemképzés dolgában nem szününk meg lankadatlanul törekedni megfelelőbb egyensúlyra s okvetlenül szükséges összhangra.

Hazai ügyek.

Hazánk nagy fiánál, a még mindig betegeskedő Deák Ferencnél, az ujév alkalmából a pártnak majdnem összes kitünőségei, a miniszterelnök s a miniszterek tisztelgő és szerencsekivánati látogatást tettek. A baloldal több előkelő tagja s maga Tisza Kálmán is meglátogatták őt. A nála küldöttségileg szintén tisztelkedő egyetemi ifjuságot honszeretetre s ismeretek szerzésére intette, hogy a haza reménynyel legyen a

jövő nemzedék iránt. — Tisza Kálmán a párthiveihez intézett ujévi beszédben uj pártalakitás szükségét, a coalitio eszméjét hangoztatá. — Az ujvidéki kir. ügyész a „Zastava“ cimü lap nyomdájában állitólag szoros házkutatást tartott, s forradalomra s általános fölkelésre izgató röpiratokat s hirdetményeket foglalt le. — A znióváraljai kath. és a turóc-sz.-mártoni evang. algymnasiumok ő Felsége legfelsőbb elhatározásával csakugyan feloszlattatni rendeltettek. — A kir. curiánál, a választási kérdések elintézése céljából, két teljes tanács alakitására szükséges személyzet leendő megválasztásában állapodtak meg a legfőbb itélő- s a semmitőszéki elnökök. — A magyar országgyülési legkülönbözőbb irányiatok megegyeznek abban, hogy a középtanodai törvényjavaslatnak a jelen országgyülés általi tárgyaltatását megakadályozzák. — Az uzsora s általában a hitelügy iránt egybehivott enquête már befejezte tárgyalásait. — A kereskedelmi s vámszövetség tárgyában teendő jelentést a kormány még ez országgyülés tartama alatt akarja a képviselőház elé terjeszteni. — A honvédelmi miniszter valamennyi törvényhatósághoz körlevelet intézett, melyben megelégedését fejezi ki a fölött, hogy a legutóbbi fegyvergyakorlatokra a megjelenés pontosan és teljes számban történt, s egyuttal megköszöni a közhatóságok ez ügyben kifejtett buzgalmát. — A közigazgatási bizottság elejté a megyei házi adóról szóló törvényjavaslatot. — Az országgyülés korábbi feloszlatására vonatkozó hir ujból meg ujból felmerül, bár lehetősége több oldalról kétségbe vonatik. — Haszna azon intézkedésnek, mely a választási jog gyakorlatát az adó befizetésétől teszi függővé, már is mutatkozik, mennyiben az adóbefizetés tetemes. — Királyunk ő felsége tavaszszal Erdélyt meglátogatni s a neki ajánlt vajdahunyadi várat megtekinteni szándékszik. — ∪ Felségök t. i. a király s a királyné elhatározása szerént Budapesten kir. muzeum alapittatik, hová a Bécsben levő magyar eredetü tárgyak s középkori páncélok s fegyverek is helyeztetni fognak.

Nagyvilági szemle.

A legfontosabb események színhelyéül ez alkalommal Franciaországot és Spanyolhont mondhatjuk. Spanyolhonban Alfonzonak királylyá kikiáltása után az uj kormány is csakhamar megalakult. A kabinet elnöke Canovas del Castillo. Pedro Salaverria pénz-, Joacquin Jovellar had-, Marquis de Molins tengerész-, Francisco Romero Robledo bel-, Alejandra Castro kül-, Francisco de Cardenas igazság-, Marquis de Oravia kereskedelem- és Adelardo del Ayala gyarmatügyi-miniszterek A tengerészügyi miniszter azonnal hajórajt küldött Marseilleba, hogy ott várja be a Párisból érkező Alfonzot, ki Valenciában fog partra szállani. Mindenütt nagy előkészületek tétetnek a király fogadtatására. Alfonzo az összes carlistáknak amnestiát adott. Több kitünő carlista csatlakozott pártjához s a király, mihelyt spanyol földön lesz, azonnal összehivja a cortest. Ujabb tudósitások szerént Alfonzo Marseilleban már csakugyan hajóra szállt, mely alkalommal hajója lobogójának felét a spanyol ügyvivőnek adta át, hogy ő azt Izabella királynőnek vigye, mint jelvényét Spanyolhon régi dicsőségének, melyet ő, az uj király ujból fölelevenithetni remél. Espartero halála valónak nem bizonyul. — Franciaország. Ledru Rollin halálát legközelebb Pereire Emil halála követte. A Mac-Mahonnál tartott ujabb értekezletek alkalmával Leon Say, Dufaure és Perrier Kázmér kiemelék a köztársasági kormány szükségét s határozottan a mellett nyilatkozának, hogy a közhatalmak 1880-ik évi átruházását szabályozni kell. Megérinti e tárgyat Mac-Mahonnak a nemzetgyüléshez legközelebb intézett üzenete is, melyben a többi közt a 2-ik kamaráról szóló törvényjavaslat napi rendre tüzetését kéri, azonban az 1880. nov. 20-án önálló képviselő testületeknek teljes és tökéletes szabadságot akar fönhagyatni Franciaország kormányának meghatározása ügyében. A nemzetgyülés megszavazván az alkotmány-törvényeknek a hadseregről szóló törvény után való napirendre tüzetését, nemkülönben elfogadván a főhatalom átruházására vonatkozó törvény elsőbbségét s a hadsereget illető törvény tárgyalását e hó 11-re szabván meg: ennek folytán az összes miniszterek beadták lemondásukat, melyet azonban Mac-Mahon, mig a kormányról gondoskodva nem lesz, elfogadni nem akart. Larcy vonakodásával Dufaure lett felszólitva a kabinet megalakitására. — Németbirodalom. A császár az ujévi elfogadás alkalmából hozzáintézett üdvözletekre válaszolva megelégedését fejezte ki a békés viszonyok és állapotok fölött, s a birodalom feladatai közt első sorban a béke föntartására való, közreműködést emlitette meg. Az országgyülés január 16-ára hivatott össze. Reich, a berlini városi törvényszék igazgatója ellen vizsgálat indittatot mivel az Arnim elleni itéletet időelőtt közölte. Dessoir Lajos, a legnagyobb német szinészek egyike Berlinben meghalt. — Svajc. A spanyol ügyvivő bejelenté a szövetség elnökénél Don Alfonzónak királylyá kikiáltását. — Az uj király állitólag már Belgium által is elismertett. — Olaszország. A pápa dec. 24. kelt encyclicájában 1875-re általános nagy jubilaeumot hirdetett. Garibaldi a részére megszavazott nemzeti ajándékot, tekintettel az ország pénzügyi viszonyaira, nem fogadta el. Olaszország szerencsekivánatot intézett a spanyolkormányhoz. — Portugalból hasonló tudósitás érkezett. — Anglia. Az angol királynőnek, királyunk Ő Felsége, Erzsébet királynőnk arcképével kedveskedett. — Ausztria. Az Offenheim-féle esküdtszéki tárgyalás, mely Bécsben f. hó 4. vette kezdetét, s mely a mások tetemes megkárositásával s a legkitünőbb állásu egyének kapzsiságával járó vasuti-vállalkozási gazdálkodáson gyökerezik, nemcsak ott, hanem Európaszerte figyelmet ébresztett és sok más ügyet háttérbe szorit. Az ó-csehek pártja Prágában tartott titkos ülésben jóváhagyta Rieger azon válaszát, melyet ez a birodalmi tanács elnökének az ülésben leendő megjelenés végetti fölhivására készitett, s melyben ki van mondva, hogy a párt nem megy a birodalmi tanácsba. A hesseni választó-fejedelem I. Frigyes Vilmos f. hó 6-án ugyancsak Prágában meghalt.

Vegyesek.

— Lapunk szétküldésére vonatkolag több rendbeli panaszt hallottunk. Midőn tehát e rendetlenségért t. olvasóinktól a „kiadó-társaság“ részére bocsánatot kérünk, sietünk egyszersmind tudatni, miszerént t. olvasóink ezentúl cimszalag alatt veendik lapunkat, miáltal a mondott kellemetlenségeknek bizonyára vége fog szakadni. Egyuttal kérjük a t. közönséget, miszerént az expeditio körül netán mégis felmerülő viszásságokat a „Pannonia“ (salétrom-útca, 1. sz.) tudomására juttatni sziveskedjék.

— „Miglen az élet tart, addiglan örüljünk.“! Az „Abauj-Kassai Közlöny, “rectius: „Haladás,“ jan. 7-iki 1. száma irja: „Miglen a Haladás szerkesztő tulajdonosa a karácsonyi ünnepeket ungmegyei barátainál töltė; fogja magát az intelligensek pártjának, a „Kassa és Vidék“-ének konzorciuma, elsajátitja a Haladás cimszalagjait és lapját megküldi a Haladás minden előfizetőinek. Ez eljárást — melynek különös cime van — nem menti még azon körülmény sem, hogy a K. és V. maig sem tudott 60-nál több előfizetőre szert tenni.“

E „költői“ figurákban gazdag „elegiára“ csak két megjegyzést! Először: a „konzorcium“-szót merőben elhibázott, homályos kitételnek tartjuk, mely szinte olyba tünik föl, mintha „értelemzavaró“ sajtóhiba akarna lenni. Elhibázottnak tartjuk pedig

TÁRCA.

Balassa Bálint.

— Irodalomtörténeti elbeszélés. —

(Folytatás.)

— Mily égbekiáltó fohász ez, mily lélekrázó szemrehányás, mily szivből fakadt heves érzés, mely a mennybe száll és segélyt esd, — szólt Szapolyai, — mily nagyszerü eszmék, mondd, Bálint, hol tanultad ezt? ki tanitott e bübájos nyelvre, melyen még magyar nem szólott soha, mintha kiválnál közülünk felhőmagasságban, lábaid a földet, de fejed az eget érinti s lantodból isteni tündér beszél. A lyrának eddig csak hangja volt, te dallamos zenéré varázsoltad azt.

— Ihlet, lelkesedés, a régi remekirók tanulmányozása kölcsönzé nekem e nemes csint, a finom érzést. Felség! báró és olygarcha vagyok, épen azért büszkeségem az, hogy dalom is csengőbb, magasztosabb legyen, mint a vándor hegedősé és ezáltal remélem, kedvet és lelkesedést gerjesztek rangtársaimban is, kikben erő és tehetség rejlik, de elavult előitéletek miatt szégyelnek az iródeákok sorába lépni; pedig el kell jőni az időnek, mikor fejdelmek, nádorok, hercegek és grófok fognak vetélkedni az irói babérért, hogy megdicsőitsék vele ősi cimereiket és akkor megemlékeznek rólam is, ki első valék a világi nagyok között, ki a Parnass bércein utat nyitott.

— Az ég koszorúzza meg ábrándos szép terveidet! En elvesztettem már ifjuságom ruganyosságát s fellengő reményeit s tehetetlen vagyok arra, hogy segédkezet nyujtsak neked; en csak hálát és köszönetet tudok mondani a vigaszért, melyet e roncsolt kebelnek nyujtasz, oh Bálint! En sokkal tartozom neked, mert te kiragadsz engem e szörnyü udvari légkörből egy dicső eszményi világba, hol nincs török aga ijesztő fenyegetéseivel és sértő gőgjével, hol nem zaklat a német párt behálózó hizelgéseivel, hol nem akarja rám erőszakolni a tulzó lelkesedés, az őrült rajongás, hogy induljak hóditó hadjáratra, verjem le Károly, Ferdinand császárokat, üzzem vissza Azsiába Szolimánt népeivel s épitsem fel Árpád királyi székét egész függetlenségében!

Az utolsó Szapolyai fellélekzett s folytatá:

— A te tündérvilágodban nem zúgják tele agyamat a heves vallási viták, mint itt lenn. Most jó a püspök s az 1500 éves vallás rendületlen jogaira s örök igazságaira hivatkozik, majd a puritán helveta megtisztitott evangeliumát dicsőiti s azt tanácsolja, ne higyjek az ördög incselkedéseinek; végre jön Blandrata Dávid orvosom, azt állitja, hogy mindkettő téves, hamis uton jár, a szétszakadt keresztény felekezetek hite szörnyü képtelenség, mint a Szentháromság, s az ige megtestesülése, — Krisztus sem nem Isten, sem nem ember, de valami közvetitő az ég és föld, szellem és anyag között; és én e borzasztó chaosban habozva tévelygek. Ah, ki gyujt nekem világot, ki ad háborgó szivemnek megnyugvást, holott, érzem, hogy lelkünk Istenen kivül más nyugpontot nem talál?!

Balassa részvéttel tekintett fejedelmére.

— Uram, felség! nagy a teher a te vállaidra, oszd meg egy hü rokonkebellel, ki szivednek és lelkednek kedves leend, felüdíti lankadt ideigeidet s a szerelem bájvilágát deriti borongó kedélyedre. Keress egy jó feleséget, ki osztozni fog örömödben s fájdalmadban s megkönnyiti súlyos lelki küzdelmeidet.

— Nősüljek? — kérdé János Zsigmond. — Ezt ajálják jó barátaim, de kit? egyik habsburgi hercegnőt óhajt és erre szerződés szerént jogom is lenne s ragyogóvá tenné a Szapolyai-ház nevét; de a katholika császári hölgy irtózik Socin egy-Isten-imádó hivétől. Valois Margit, vagy Erzsébet, a francia trón virága, nem érezné magát itthon e keleti zord, félbarbár országban. Oh, szivem a szép székely leányért sóvárog, de ezt nem engedi fejdelmi méltóságom: igy a három ara közt alkalmasint nőtlen maradok.

— De e hazában nincsenek-e előkelő hölgyek, kik méltók a trónra? például egy Báthory-, egy Perényileány, nagy nádorok sarjadékai.

— Nem, ne beszélj egy haldoklónak a házasságról: még kirivóbbá teszed kinos helyzetét. En érzem, hogy bensőmben az enyészet szele dúl; érzem, hogy utolsó elsatnyult virága vagyok családomnak, és cimeres paizsomat nem sokára felforditják a sirbolt ajtajában.

— Felség! üzze el ez agyrémet, e sötét eszméket; kegyedre még fényes nagy jövő vár.

— Te ámitasz; de én tudom, hogy gyors léptekkel közeledni a sir felé; már rég tépelődöm a trónörökösödés kérdésén: nekünk, Szapolyaiaknak egy érdemünk van, hogy Erdély önállóságát biztositottuk a két nagy hatalom között, ez leend egykor védvára a magyar alkotmány- és szabadságnak; de ha én örökös nélkül halok el, iszonyu zavar támad: német tábornokok, vagy török basák zsákmánya lesz e kis ország. Ezt szeretném megelőzni; ennyivel tartozom a hazának.

— Ha már ez eshetőségekre gondolsz, uram fejedelem, itt van a bölcs Báthory István, a sima diplomata Békesy, e kettő közől egyik leghivatottabb lenne e magas méltóságra.

— Báthory török barát, gőgös olygarcha és ős nemzetsége véres kegyetlenség által tünik ki; Békesy császárpárti, ő igy egyikben sem bizom; én ide független nemes szivet, fiatal erőt, honfiui bátorságot, magas, fönkelt szellemet kivánok, minő te vagy Bálint.

Balassa majd elszédült meglepetésében, s tagadólag rázta fejét.

— Nos, miért ne? — kérdé János Zsigmond, — nem származtál-e te Magyarország legősibb családjából, s a dontövi hét vezér egyikének véréből, te nádorok s erdélyi vajdák ivadéka: nagyatyád szörényi bán, apád zólyomi ispán, te magad gyarmati báró vagy, nincs-e benned minden szép nemes tulajdon öszpontosulva? fejedelmi külső, fejedelmi szív és lélek s mindenek felett van-e e széles három darabra tépett országban férfi, ki bensőbben szeretné hazáját és nemzetét mint te?

Balassa elhalmozva ennyi magasztalástól, pirulva süté le szemeit és hallgatott.

— Ha nincs vérrokonom, szólt a fejedelem, ki lenne jogosabb örökösöm, mint kebelbarátom, te, édes Bálint, kivel tiz éves koromban ismerkedtem meg Kassán, azóta folytonosan jó és balszerencsémben mellettem vagy, hivem, testvérem, barátom a szó legszentebb értelmében. Te benned bizom, mert te értesz engem! En Erdélyt a művészet Athenjévé akarám tenni, te a tudományt, irodalmat és költészetet akarod felvirágoztatni, nem két rokonlélek egyesülése ez? Te felfognád a fonalat, mikor én merev kezeimből kiejtem azt.

(Folytatása következik.)

azon egyszerü oknál fogva, mert tudnivaló, hogy sem a szerkesztő nem „konzorcium," sem a kiadóhivatal nem az; mert az is tudnivaló, hogy a „K. és V." szerkesztősége és kiadóhivatala kezdettől fogva két különböző valami, — a minélfogva nagy bölcsen úgy cselekszik vala a t. kolléga, ha a maga nevén szólítja a szörnyü „bünös-"t, illetőleg a „Pannonia"-könyvnyomda- és kiadó-részvénytársaság helyiségében zengi el a „szomorkás" „Räubergeschichte"-t, (s nyomban át is veszi az elismerést — második javított és bővitett kiadásban.) — Miután pedig ez, tudtunkra, nem történt, azon boldogtalan helyzetben vagyunk, melyszerént kereken ki kell mondanunk, hogy a „különös cim" alatt rejlő mumussal nagyon rosz helytt tetszett ijesztgetni. Jobb leendett azt „mindenestől" szépen otthon fogni. — Másodszor: legyen meggyőződve, mélyen t. laptársunk, hogy ha méltóztatik valamely jótékony célra oly összeget szánni, példának okáért a szegények között kiosztani, mely a 60-on fölül volt (már t. i., amikor az idéztük sorok keltek) praenumeransaink előfizetési pénzeinek megfelel — nos. azok a szegények még a más világon is áldani fogják!

— Ismételten figyelmeztetjük a t. közönséget a főreáltanoda vegytani termében e hó 14. csütörtökön, esti 6 órakor tartandó népszerü eléadásra. Mint emlitők Vadász J. tanár ur fog értekezni a régiek második eleméről: „a tűzről és az égési tüneményekről." — Ezzel kapcsolatban nem hallgathatjuk el, miről, mint a közönség óhajáról értesültünk: vajha t. i. amaz eléadások ne csak a természettudományokra szoritkozzanak, de a tudás egyéb alkalmas köreit is felöleljék; — s továbbá: a színi eléadásokra való tekintettel nem lehetne-e a szóban forgó fölolvasásokat 6 óráról 5-re tenni?

— A kassai jog- és államtudományi kar polgárai „segély-egylet"-ök javára a „társaskör" nagy teremében e hó 20. zártkörü táncestélyt rendeznek. — Személyjegy 2 frt, családjegy 5 frt. Felülfizetések köszönettel s hirlapilag nyugtáztatnak. — A hir s a különben is rövid farsang reménünk engedi, hogy e táncvigalom igen-igen látogatott lesz, a „segély-egylet" alaptőkéje pedig tetemesen gyarapodni fog.

— Hirdetmény. Az 1874-ik évi XXXIII. törvénycikk III. fejezet 29. §-a értelmében szab. kir. Kassa városában a választók névjegyzékének hivatalbóli összeállitása, a központi választmány által megválasztott küldöttség által 1875. év jan. 18-ik napján délelőtti 10 órakor a volt városi árvapénztári helyiségben fog megkezdetni, s naponta délelőtt 10 órától 12 óráig, délután 3 órától 5 óráig — ünnep s vasárnapokat kivéve — fog folytonosan vezettetni február hó 6-ik napjáig bezárólag.

Választói joggal birnak a régi jogosultság alapján, kik 1848. évtől 1872-ik évig bezárólag készitett országgyülési választói névjegyzékek valamelyikében e cimen benfoglaltatnak, továbbá mindazok, kik kizáró tulajdonúl vagy hitveseikkel, illetőleg kiskorú gyermekeikkel közösen 1. oly házat birnak mely ház adó alá (eső) legalább 3 lakrészt foglal magában, habár az ideiglenesen adómentes is; 2. oly földet birnak, mely 16 frt. tiszta jövedelem után van földadóval megróva; 3. mindazok, kik kizáró tulajdonul vagy hitveseikkel, illetőleg kiskorú gyermekeikkel közösen oly házat birnak, mely legalább 105 frtnyi évi tiszta jövedelem után rovatott meg házbér adóval; 4. kik földbirtokokból vagy saját tőkéjökből vagy mindkettőből együttvéve 105 frt évi jövedelem után vannak államadóval megróva; 5. kereskedők, gyárosok, kézmüvesek, ha mint ilyenek 105 frt jövedelem után vannak államadóval adóztatva; 6. mindazok, kik 1. osztálybu jövedelmi adó alá esnek, s legalább 105 frt jövedelem után fizetnek államadót; 7. minden állami törvényhatósági tisztviselők, kik legalább 500 frt évi jövedelem után fizetnek jövedelmi adót; jövedelmükre való tekintet nélkül választói joggal birnak: a magyar tudományos akadémia tagjai, tanárok, akadémiai művészek, tudorok, ügyvédek, mérnökök, sebészek, gyógyszerészek, okleveles gazdák, erdészek, bányászok, lelkészek, segédlelkészek, iskolai tanítók. — Választói jogot nem gyakorolhatnak: 1. kik atyai, gyámi vagy gazdai hatalom alatt állanak; 2. a hadsereg állományában tettleg szolgáló vagy tettleges szolgálati idejükön belől ideiglenesen szabadságra bocsátott katonák, tengerészek, honvédek; 3. pénzügyi, adó- és vámőrség legénysége; 4. az állami törvényhatósági rendőrség legénysége; továbbá választói jogot nem gyakorolhatnak mindazok: 1. kik büntett vagy vétség miatt fogságra itéltettek, a büntetés tartama alatt; 2. kik büntett vagy vétség miatt biroi határozattal elrendelt vizsgálati fogságban vannak; 3. vagyonbukottak mig a csőd meg nem szüntettetett; végre 4. kik az összeirást megelőző évre állami adójukat le nem fizették.

Mindazok, kik a fentebb elősorolt választói Jogosultság bármelyik kellékével is birnak, a választók névjegyzékébe hivatalból felveendők lesznek, habár személyesen nem jelentkeztek is, ha azonban valaki a küldöttség előtt választói jogosultságának igazolása végett személyesen megjelenend, az meg fog hallgattatni. Kelt Kassán, 1875. évi január 2. — Szilcz István, az összeiró küldöttség elnöke.

— Hymen. A Temesváry szintársulatának kivált operettekben igen kedvelt két tagja Szelényi Irma és Németh János mult szombaton tartották esküvőjöket a helybeli székesegyházban. Az igazgató ez alkalomból szivének egy igen szép sajátságáról tőn tanu bizonyságot, menynyiben az azon napi jutalomjátékot az uj házaspárnak engedte át nászajándokul. Nem maradt hátra ezuttal a nagy közönség sem, s e szinházi idény alatt eddig még nem tapasztalt nagy számban töltötte meg a szinház minden helyiségét, áldást óhajtva e szép frigyre. Csak egy kicsit több jóakarat kellene s a szinház-látogatás növekedése nem sokára nagyobb lendülettel örvendeztetné meg a magyar szinügyet. Avagy nem követésre méltó példa-e e részben Szeged, hol a szinház látogatás emelése végett egylet alakult állandó bérletek szaporitására . . .?

— Tihanyi, ki alakitó tehetségénél s azon lélektani fogékonyságánál fogva, mely nélkül jó szinészszé senki sem lehet, a kassai közönség egyik kiválóbb kedvence, f. hó 3-án a „Peleskei Nótárius" szerepében egyik ötletével a közönséget nagyon megnevetteté. Azon jelenetnél ugyanis, ahol Baczúr Gazsi kiséretében a szinházi látogatók közé az orchestrumba lépett, kisérőjéhez fordulva, igy szólott: „Uram öcsém! nem mondtak igazat; no nézze csak, dehogy van tele, de hogy van . . . " A közönség e találó ötletre tapssal válaszolt.

— Ami fürdőink. Alig van város, bármily jelentéktelen, melynek fürdői oly kezdetleges állapotban volnának, mint Felső-Magyarország fővárosá fürdői. Gőzfürdőnek, polgárinak legalább (mert hiszen katonai gőzfürdője van a kat. kórháznak), hire, hamva sincs! Még utóbb ránk fogja valaki, hogy kevés szappant fogyasztunk. — S aztán ilyen vállalat ne volna eléggé jövedelmező?

— Az eperjesi kir. mérnöki hivatal e hó folyamában meg fog szüntettetni s teendői a kassai kir. mérnöki hivatalra bizatni.

— A „Felsőmagyarországi Muzeum-Egylet" üléséről szóló jelentésünket — tér szüke miatt — kénytelenek voltunk a jövő számra halasztani.

Szini szemle.

A mult hét repertoirja ismét igen változatos volt. Megelégedésünkre szolgál, hogy ez idő folytán gyakrabban került a sor az operettekre is, melyek iránt a közönség nagy része különös előszeretettel viseltetik. Láttunk két jól ismert operettet, „A papagáj"-t és „Nőnöveldé"-t és egy dalműt, Donizetti „Bájital"-át. Mind a három jóval sikerültebben adatott, mint más alkalommal. Jelesen a főszereplők: Völgyiné, Szelényi Irma, most már Némethné, és Németh mind ének, mind játék tekintetében dicséretet érdemelnek.

Völgyinének különösen kedves, szeretetreméltó játékát kell kiemelnünk, mely őt fölötte rokonszenves alakká teszi. Nem kevesebb kellem s gyöngédség ömlik el Szelényi I. játékán. Hangja egyiknek sem nagyterjedelmü; de mindkettő tapintatos oeconomiával használja azt föl. Völgyiné sokkal inkább hangjánál volt, mint máskor. „Valentin" szerepében nem ok nélkül zavarta meg a kis Mimi fejét. Némethné különösen a „Bájital" magándalaiban (I. felv.) már az első előadatás alkalmával lepte meg a közönséget. Németh jelentékeny haladást tanusit; énekében több biztosság s erő, játékában melegebb érzelem nyilatkozik. Mezei charlatan Dulcamaraja elég feltünést és zajt támasztott. Szép heveskedésével kissé alább hagyott; kezdi belátni, hogy a mérsékletben több erő van, mint a szenvedélyes kitörésekben. Timár, a táncművész, eredeti komikus alak volt. Ujhelyi Mari ezuttal szintén kellőleg vigyázott magára. Az énekkar is mindannyiszor derekasan megállta helyét.

Láttunk továbbá e hét folytán három kitünő vigjátékot: a „Fogház"-at Benedixtől, az ujkori német irodalom legszerencsésebb vigjátékirójától, a „Benoiton család"-ot, a szellemdús Sardoutól és a „Szerelem és örökség"-et, Szigetitől. Sajátságos, hogy valahányszor jelesebb darabot adnak, üres házzal találkozunk, mint az a két elsőnél történt.

A „Fogház"-ra, ha ismételten adatnék, mit élénken óhajtunk, nem mulaszthatjuk el figyelmeztetni a közönséget, hogy e ritka élvezettől ne foszsza meg magát. Lukácsy uj szerepkörben mutatta be magát, s a pedans tudorban oly alakot teremtett, mely folyvást feszült figyelemben s kellemes hangulatban tartott és a közönséget kitörő tapsokra ragadta. Hozzá méltón csatlakozik Siposné, ritka természethűséggel játszva a változhatlan sorsán megnyugvó, majd a vélt hűtlenség miatt vigasztalhatlan panaszokban kitörő nőt. Rott Mari oly jól személyesité a piquans nagyvilági delnőt, hogy mindnyájan meggyülöltük őt (t. i. a delnőt). Abonyiné, Tihanyi és Timár mindent megtettek, hogy a cselekvény a leggördülékenyebben folyjon le.

Ily kitünően sikerült a „Benoiton család" is, mely korunk két fő kórtünetét szeliden, de találóan s egészséges humorral, nem annyira ostorozza, mint inkább nevetségessé teszi: a nőkben a fényüzési kórt, a férfiakban az anyagimádást, a börzecultust. Itt ismét Siposnét és Timárt illeti az oroszlánrész, kik gyönyörü ellentétet képeztek az emlitett kinövésekkel szemben. Siposné méltó képviselője volt a háttérbe szoritott eszményi világnézetnek; Timár csupa bonhomia volt; természete s külső megjelenése kiválólag képesitik őt az ily feladatra; azért Carnioli lovag a „Delilá"-ban egész neki való szerep. Csak elismeréssel szólhatunk Abonyi és Abonyiné, Rott Mari, Tihanyi, Lukácsy és Balláról, kik mindannyian egészen korunk gyermekei voltak; különösen Lukácsy és Tihanyi valódi typikus alakok. Némethné igen kedves Fanfan volt. Kőrösiné szintén helyesen fogta fel az aggleány szerepét. Rott Mari és Abonyiné toilette-jökben kiváló csint és izlést egyesitettek, mi a hatást csak fokozá.

A „Szerelem és örökség"-ről, mely a „Nőnöveldé"-vel Szelényi I. és Németh házassági jutalomjátékául adatott, szintén csak dicséretest mondhatunk. Az ünnepély emelésére a társulat legjobb erői működtek közre. Ezek között nem hallgathatjuk el Ballánét, kinek táncművészetét minél többször szeretnők megtapsolni.

Kolozsváriban is méltányolnunk kell az igyekezetet. A hű szolga a „Fogház"-ban s különösen „Tamásbátya" ritka becsületessége igen jó benyomást tett.

A szinház folyvást gyéren látogatott, kivéve ha operettek adatnak. A társulat érdekében ajáljuk azért azok minél gyakoribb szinrehozatalát.

Törvényszéki csarnok.

Városunk lakosai bizonyosan emlékeznek még azon szomoritó hirre, mely 1873. dec 29. csaknem szájról szájra járt, hogy t. i. polgártársunk Horák Ede aranyműves, főutcai boltjába a plebánia udvaráról ismeretlen tettesek betörtek s több ezer értékü drágaságokat loptak el.

E bünperben a mult hó 28-án volt a helybeli kir. törvényszéknél a végtárgyalás, melynek befejezte után maguk a közvetlen tettesek: nevezetesen Weiland Nándor és Petri Alajos, megrögzött tolvajok, (mennyiben első, bár még csak 35 éves máris 13, a 30 éves Petri pedig máris 7 évet töltött el börtönben) — önbeismerés és egyéb bizonyitékok alapján vizsgálati fogságuk beszámitásával 6—6 esztendei, hetenként 2. napibőjttel súlyosított. Loria Fülöp orgazda pedig, szintén ily beszámitás mellett egy esztendei szabadságbüntetésre itéltettek el. Az itélet ellen csak Loria Fülöp felebbezett.

Veleczky Károlyt és nejét hasonlókép mint orgazdákat a törvényszék 6—6 hari börtönbüntetéssel sujtotta, minthogy azonban ez időbe a vizsgálati fogság is betudatott, ez pedig 9. hónapig tartó volt, az itélet őket, mint kik büntetésöket tényleg már kiállották, egyszerüen szabadon bocsátotta.

A szintén orgazdasággal vádolt Oesterreicher Jakabot s a bünrészesség gyanujával terhelt Tausig Fülöpöt, nemkülönben a kir. ügyészség részéről bünpártolás miatt elmarasztaltatni kért Platniczky Zsófiát, a kir. törvényszék a vád alól fölmentette.

Végül Hollander Károly ellen, egy tanu meg nem jelenvén, valamint Weisz Mór és nejére nézve is a vád s az itélethozatal függőben hagyatott.

Védő ügyvédekül Horváth Vince, dr. Liebmann Armin és Petróczy Gellért ügyvédek szerepeltek.

Sokkal érdekesebb ennél az ismeretes Hollakyféle bünper. Hollaky István, mint tudva van, városunk közügyeiben a közelmultban jelentékeny vezérszerepet játszott volt. Sajnálkozásunk érzetében, melyet emberiségi szempontból még a legmegrögzöttebb gonoszteők ellen is tapasztalni szoktunk, minden megjegyzéstől tartozkodva, egyedül a végtárgyalás-előidézte benyomás és eredmény jelzésére szoritkozunk.

A bünper, f. hó 4-én tartott végtárgyalás folytán, esti 8 órakor kihirdetett itélettel fejeztetett be. Vádlott a váltóhamisitás és csalás büntényében bünösnek kimondva, vizsgálati fogsága betudásával 3 évi börtönbüntetésre s az eddigi s okozandó rabtartási költségek megfizetésére itéltetett.

Védelmét egy pesti ügyvéd. Friedmann Bernát foganatositotta, ki tagadhatlanul biztos nyugalommal kezeli a szót; hidegen gondolkodik; a védvek összehordásában munkás; s kétségtelen ügyességgel és hivatással bir: — de ki beszéde folyamán mégis gyakran mintha azon kellemetlen felfedezésre jutott volna, hogy végre is nehéz dolog a szerecsent fehérre (bizonyára, kivált tiszta fehérre) mosni. S miféle más eredmény kecsegtethet, habár a legfényesebb szónoki tehetséget, a leghatalmasabb érvelést, midőn a jogelvi fejtegetéseknek ügyszolván semmi terök, az ellentétes önvallomásokban kifejezést nyert eredményhez pedig nincs lélektani motivum; — midőn a védelemnek, már kiindulási pontjánál is élesen szembetlő ellenmondásra kell

támaszkodnia, melyhez anyagot maga a vádlott és védelem szolgáltat?!

Vádlott ugyanis a vizsgálat folyamában tagadja, hogy 13 drb váltót hamisitott, — később mindent őszintén magára vall: elösmeri, hogy csalt s Ambrus nevét csalárdul a kérdéses váltókra jegyezte; a végtárgyaláskor azonban egyet gondol s önbeismerését ismét meghazudtolja azon indokolással, hogy a családjára fordult gyanu, tehát a férj és apai becsület s kötelesség késztette arra, hogy rá nézve terhelő oly vallomást tegyen, mely nem volt való, de természeténél fogva jelleme- és becsületével is ellenkezett..... holott a nyomozat felderiti, de a védő ügyvéd által mellékelt sürgöny tartalmából is kitünik, hogy Hollaky már első kihallgatását megelőzőleg birt arról tudomással, miszerént a családjára nehezült gyanu eloszlott, övéi a zaklatás ellen fedve vannak, következésképp, hogy a csalás és hamisitás begyőzött tényéből kifolyólag nejét és leányát érhető gyalázattól azon esetben sem kell tartania, ha, mint első izben, tovább is mindent következetesen tagadni fog.

A tanúk egyhangulag lesujtó vallomását s a szakértői kedvezőtlen véleményt nem tekintve is tehát (mely utóbbi alig kielégitő bizonyitási mód, s ott, hol egyéb nincs, aggályos is egyszersmind) egyáltalában nem csodáljuk, sőt természetesnek találjuk, hogy a védelem érvelése gyakran megbiccent, a szándékolt hatást elejté, a bizonyitó, meggyőző erőt nem birva kiemelni a szavak hüvelyéből, s hogy végeredményileg vádlott 3 évre elitéltetett.

A királyi alügyész és vádlott felebbeztek — a védő pedig semmiségi panaszt jelentett be. Ez utóbbinak a vádlott szabadlábra helyezése iránti kérelme ellen, mig az itélet jogerőre emelkedik, a biróság elvben nem tesz ugyan kifogást, de hogy az e részben nyujtandó kezesség el lesz-e fogadható? annak megbirálását a biróság saját határozatától tette függővé.

Közgazdaság.

Ami nincs napirenden.

(**) Nagy és szép napok lehettek azok, a lelkesedés verőfényes napjai. A föld sarkaiban rendült meg. A függöny ketté hasadt s az emberiség a szabadság napját látta fölragyogni, önmagát megifjodni, az örökkön égő szeretetben testvéresülni érezé.

Ez a mult század vége felé volt.

A francia alkotmányozó gyülést az eszmény iránt érzett szenvedélye föltarthatatlanul ösztönözte annak megvalósitására. Tagjai Isten munkásai valának, kiket ő hivott meg, hogy megujitsák az emberi társadalmat, hogy visszahelyezzék a jogot és igazságot trónusára. Nem voltak ők franciák, hanem a mindenség emberei. (Lamartine)

De midőn a gyülés nyugalomra tért, úgy, ahogy' tért; midőn az eszmény sárba hullott, s ami az ember előtt szent, a fékvesztett szenvedélyek korbácsa alatt már-már elvérzett; midőn az elvakult ember kénye-kedve szerént döntötte halomra s majd — megdöbbenve — iparkodott ismét felépiteni az erény templomát, a maga szája izéhez képest: bekövetkezett a testi, lelki gyász. Akkor, és nemcsak akkor, nem volt és ma sincs „napirenden az erény“ — és a nagy többség elégületlen.

A szántovető jószerészt kivetkőzött a régi egyszerűségből. Szegre akasztotta az ősi erkölcsöket, s beszegődött abba a jámbor nyájba, melyet útszéli féltudós népboldogitók olyan igen szeretnek maguk előtt terelgetni. Bebocsátotta házába a bűnök különféle nemeit, melyek rabja, csak csekélység, ha felebarátján nem művel egyebet, mint, hogy alkalmilag rászedi. Csoda-e aztán, ha véletlenül ő leszen a megcsalt; ha megperdül a dob, s kótyavetyére kerül a kis telek, melynek megmunkálásában az ősök tán vért izzadtak? És ki tudja, mindennek nem egy „porcio“ pálinka volt-e kezdete?

És ő elégületlen, pedig csak „az erény nincs napirenden!“

Egyébként nem is e körben a fő baj.

Menjünk a városba. A kézmüves, iparos nincs benn az ósdi céhrendszerben, melynek ugyis csak dinom-dánoma tetszett tán legjobban, s a szabad társulás erőfokozó áldásaiban nem tud vagy nem akar részesülni. De mert sejt mégis a szabadabb mozgáshoz, ott akarná kezdeni, ahol helyesen majd csak végezheti, ha az anyagi jólét és főleg önképzés, ezzel függetlenség által fölemelkedett azon pontra, hol a közdolgokra való befolyás önként következik. Mint mozgalmas elem, kivált alsó rétegeiben, fölötte könnyen közelithető meg azok által, kik ahelyett, hogy a sebet égetnék és gyógyitanák, az életet oltják ki. S a népek gazdászati s cultur-életében oly fontos tényező csak annál korhadtabb, ha a külviszonyok, conjuncturák nem kedvezők. Hány azelőtt boldog családi körbe tört be a viszály; hány szorgalmas kéz vált tétlenné; hány megbecsülhetlen munkanap ment és megy veszendőbe!

Sőt — s ehelyütt már különösen bele kell foglalnunk elmélkedésünk keretébe a kereskedőosztályt is, mely oly közel áll a pénzisten oltárához — határozottan kijelentvén, miszerént tisztelet, becsület mindenkor és mindenütt a kivételeknek! — sőt, mondjuk, számosan vannak, fájdalom, kik azt vallják, ha nem is szóval, miszerént „az erény nincs napirenden!“ Hol az az ember, aki saját tapasztalatából ne tudná, mi az a megbizhatlanság, mi az a „szédelgés“nek-nevezett kigyó, mely zöld lombok alján zsákmányra les? Ki nem hallotta, hogy vannak, akik adnak és vesznek, ami nincs; akik ezerféle alakban és furfanggal aratnak, ahol nem vetettek; kiknek utóvégre a cég szentsége, az utódokra hagyandó név becsülete sem fekszik szivökön?

Isten látja lelkünket, őszinte részvéttel állunk meg a szerencsétlenség előtt, mely koronként, válságok idején, egy-egy köztiszteletben megőszült névre leviharzik; de nem hallunk-e hamis bukásokról, melyek titokban orgiát ünnepelnek, mig a szorgalom, takarékosság koldustarisznyát kénytelen azok miatt nyakába ölteni? És hány eset van, midőn a büntető-igazság be sem avatkozhatik, — midőn a féreg mosolygó álca alatt végzi enyészetes munkáját?

Az „erény nincs napirenden.“

Ha valamikor, tapasztalhattuk ezt a közelébb lefolyt tőzsdei válság napjaiban. A napszámos sirva nézhetett megtakaritott s elvesztett fillérei után, s még az is, aki tudhatta volna, hogy „a munka a legszebb imádság,“ behálózva, tévútra csalva elhitte, miként összetett kézzel is meglehet gazdagodni. Pedig „az erény nincs napirenden!“

S innét felülről, a mammon-imádás köréből árad ki a métely, melynek magvai itt is, ott is oly buján tenyésznek, dúsan virágoznak s érlelik kárhozatos gyümölcseiket. Sőt — a mindennapi életben valóságos gonoszság, a mi a jelzett körben legfölebb ártatlan (?) fogás.

Egyszer a fényüzés, a henyeség, másszor más és más, ami a létrát tartja s a társadalmi élet kórágyon fekszik; gazdaságunk nem gyarapszik. „Az erény nincs napirenden“ — a vázoltuk körökben, s egyebütt sincs. És elégületlenek vagyunk.

De befejezzük e tételt, melylyel foglalkozni bizony még olvasva sem valami gyönyörüség; a mi különben minket koránsem fog akadályozni, hogy körülnézve alkalmilag e rovat alatt ismét „morált ne prédikáljunk.“ Ilyen kis adag, bevéve a kandalló barátságos tüze mellett, tán nem fog megártani?

Szerkesztői mondanivalók.

L. I. urnak R—t. — Becses sorait érdekkel olvastuk s tudomásul vettük; s nem is t. kegyed, de mások miatt vagyunk kénytelenek hangsulyozni, miszerént a küldemény tudtunkon kivül ment.

Bécsi huzás: **72, 85, 4, 12, 14.**

Tulajdonos és felelős szerkesztő: **dr. Rössler István.**

HIRDETÉSEK.

Hirdetmény.

Alólirott közalapitványi ker. kir. ügyészség részéről közhirré tétetik, hogy a kassai tápintézet tulajdonát tevő s Kassán a kálvária-utcára nyiló 1760 frtra becsült kert és a felső Ortáson fekvő 237 frt 30 krra becsült szántóföld, melyek a kassai 465. sz. a. tjkvben 1020. és 4236. helyrajzi sz. a. foglalvák, — 1875. január 24-én mint első és 1875. február 28-án mint második árverési határnapon mindig délelőtt 10 órakor az ügyészségi ir.odában, Forgács-utca, 21. sz. a., a m. kir. vallás- és közoktatási miniszteriumnak 34,069. sz. a. rendelete folytán nyilvános árverésen az alábbi feltételek mellett elárverezetni fognak. — Árverési feltételek:

1. Kikiáltási ár a becsár, a kertre nézve 1760 frt, a földre nézve 237 frt 30 kr.

2. Ez ingatlanok az első árverésen csak becsáron felül, a másodikon azon alul is eladatnak.

3. Venni szándékozók kötelesek a becsár 10%-át készpénzben bánatpénzül letenni.

4. A vételár egy harmada a leütéstől számitandó két hó, — egy harmada szintén onnan folyó négy hó, — utolsó harmada szintén onnan számitandó hat hó alatt mindig a leütéstől járó 6% kamataival a kassai m. kir. I. osztályu adóhivatalnál fizetendő s a teljesitett fizetés a kassa-mislyei közalap. ker. kir. ügyészségnél igazolandó. A bánatpénz csak az utolsó részletbe számittatik be.

5. A vevő a leütés után azonnal birtokba lép, s ez időtől fogva őt illeti az összes jövedelem-teher, adó és minden teher, de az ingatlanok tkkvi átiratása csak az árverési feltételek teljesitése után felsőbb jóváhagyás fentartása mellett kiszolgáltatandó adásvételi szerződés alapján eszközölhető.

6. A szerződési bélyeg, az átiratási költség s százalék a vevőt terheli.

7. Az árverési feltételek meg nem tartása esetére a vevő bánatpénzét veszti, s ez ingatlanok a vevő költsége- s veszélyére ujabb és csak egy árverésen becsáron alul is eladatnak. Ha ezen ujabb árverésen az ingatlan kisebb áron kelne el, a kevesebbletet a vevő pótolni köteles, de a többlet is őt illeti.

8. A vevő jelen árverési feltételek aláirása által aláveti magát minden ezen ügyből kifolyó ügyre nézve a sommás eljárásnak s a kassa-mislyei közalap. ker. kir. ügyészség által szabadon választandó bármely biróságnak.

Kelt Kassán, 1874. dec. 29-én.
A kassa-mislyei közalap. ker. kir. ügyészség.
6 1—3 **Barthos Tivadar,** kir. ügyész.

Hámos lovak eladása.

Az enyiczkei ménesből 3 pár 5 és 6 éves, tökéletesen betanitott hibanélküli hámos ló, 15 markos és azon felül, eladó.

Bővebb értesités adatik Enyiczkén az urad. felügyelőnél és Kassán, Forgács-utca, gr. Péchy-házban.

7 1—2

Jelentés.

A közoktatás- és kereskedelemügyi miniszteriumok által a kassai gépészeti felsőbb ipartanodával kapcsolatosan berendezett gépgyári műhelyek ügyvezetősége teljes tisztelettel figyelmezteti a t. c. közönséget arra, hogy ezen tisztán a hazai gyáripar fejlesztését célzó tanintézet műhelyei az 1875. év január hó 1-étől a gépészeti szakba vágó kisebbszerű megrendeléseket pontos kivitel és olcsó ár mellett elvállalnak.

Különösen felkéretnek a t. c. tanintézeti igazgatóságok, hogy a tanintézeti természet- és vegytani szertáraknál szükséges gépkészülékek kiállitását és kijavitását a jelzett tanintézet műhelyeiben eszközöltetni szíveskedjenek.

A gépészeti f. ipartanoda műhelyeinek ügyvezetősége.

1 3—4 *Salétrom-utca, 1. szám.*

Előleges tudósitás,

mely különösen a hölgyek figyelmére méltó!

Sietünk hirül adni, hogy a f. évi január 20-tól 23-ig tartandó kassai vásár alkalmával a Holländer-házban (főutca, 63. sz. I. emeleti terem)

kész női ruhákra, posztó- és selyemkelmékre,

nemkülönben minden rendü bársony-, posztó- és prémfelöltők- és köpenyekre nézve, a legujabb parisi divat szerént (saját magunk) által készitve, a folyó évszak szükségeihez képest dús fiók-telepet rendezendünk be, számos igénybevételt kérve és remélve. —

Tisztelettel

Fried és Weisz,

5—2—2 Budapest, váci utca, 12. szám.

Mindennemü megrendelésnek a legpontosabb teljesitését igérjük.

Kassa, 1875. Nyomatott a „Pannonia“-könyvnyomda és kiadó-részvénytársaságnál.